

עין משפט
גור מצוה

סמ:

אלו דברים פרק ששי פסחים

מסורת הש"ס

ב א מ"י פיה תמלסת
ק"פ בלכ: ד'
בא ב מ"י פ"א מ"ג'
ק"פ בלכ: ז' סגן
ע"פ רפ"ג:
בב ג מ"י פ"ב מ"ג'
מ"ה הלכ: ז' סגן
ע"פ מ"ט ע"פ ח"ט י"ד
ש"ל ספ"ק ו' ע"פ ש"ע י"ד
מ"י רפ"ט ספ"ק ז'
בב ד מ"י פ"ג מ"ג' ק"פ
הלכ: ז' י'
כד ה ו' ס' הלכ: י"ג:

רבינו הנגאל

וכל שהיה נדחה לפסח
שני צבור עשה [בטומאה]
שנאמר איש איש כי יהיה
טמא לנפש כ"י איש אם
הוא טמא נדחה לפסח
שני ואין צבור אם טמאין
נרחין לפסח שני אלא
עושין הראשון בטומאה.
ומילתא דאיתא בצבור
איתיה ביחוד וליהיה
בצבור ליתיה נמי ביחוד.
ע"פ דאיתיה בצבור
דלאו כלתו ע"פ א"ר
אמרין ליה קומי מהולו
נפשיכו ועבדי פסח. וידי
נמי אמרין ליה קום מהול
ועבדי נמי פסח ואי לא
עבדי עניש כרת. וטומאה
דליהא בצבור דאי צבור
טמאין אינון לא אמרין
ליה קומי מדר ע"פ א"ר
וטבולו ועבדו פסח אלא
עבדו בטומאה. וידי נמי
לא אמרין ליה קום פסח
ולא מדין עליה. כי כול
טביל לאו עבדו לא מתיבין
כרת. איני רבלי מילתא
דליהא בצבור ליתא ביחוד
והיה פסח שני דאין בצבור
פסח שני ואיתיה ביחוד.
וסריק רבא מאי טעמא
עבדו יחיד פסח שני שמיס
רעבדו צבור בארשין ולא
עבדו בתרייהו. (א) צבור
נמי איבא לטימר הכי.
מתיבין רבלי לא יתא
עניש כרת אם לא יעשה
פסח אלא טהור ומי שלא
היה בדרך רחוקה ודמיש
בנה קרא בתריה. על
טעמא שרין ושאר מילתא
מנין ח"ל דאיש. מתיבין
ליה למכתב והטהור שלא
היה בדרך רחוקה ודמיש
לעשות הפסח ונתיבין
טבילתו דאיש ש"פ אפילו
איבא דאפסרי לאו
לחוקי נפשיהו ולא
מחוקי עבדי עושין כרת.
ויקיין מדקא פטרס
יקניו וטעמא שרין עניש
כרת משעינן מינה רפסרי
אין שוחטין עליו. ומדריב
ליה לטעמא שרין שוחטין.
לית ליה להאי גתא
דכין ריבול למיכליה פסח
בארותא האירגון בשעת
שיטתה טהור קיינין ביה.
דאי הכי למה ליה לאהדורי
לטהורי שוחטין אלא הכי
טהור הוא אלא אע"פ
דלא חיי האירגון איבא
עליה חיובא אע"פ דליה
בציבור דהא אצטרי ליה
ליה לטימר להי טבילי
עבדו פסח ואפי' הכי
איתיה ביחוד. והיה פ"ק
רבא הכי. ע"פ רש"י קס"ב
ר' אליעזר שוחטין וזקיין
על טעמא שרין שחל שביעי
שלו ליהות בערב פסח
יאסאי אין מדין עליו
בשבת דסבר דהוא למה ליה
בר אכילה הוא. דמראורייתא מתקן נפשיה ואכיל.
ורבנן הוא דלא שבקי ליה נפשיה לחוקי להות עליו. פתנ"ג כ"ל

אכילת פסחים לא מעכבא. פ"י בני האי גוונא שיש צידו
לתקן עמנו ואינו מתקן לא מעכבא אכל בטמא גמור
מעכבא דהוי דומיא דחולה חקן ולא כפירוש הקוגטרס דפ"י דהא
דכתיב איש לפי אכלו היינו למצוה דהא לעיל (דף ס"ה.) אוקימנא
ליה לעכב ומסקי כביד לולין (דף ע"ח):
מאש לפי אכלו דכתי' גברא דמזי
לאכילה: **האי מירוח** חיי ותקני
הוא דלא איתקן. הקשה ריב"ז א"כ
אמאי אמר ר"א לעיל על שלל מל
עניש כרת הא מירוח חיי אלא דלא
איתקן ו"ל דשאני התם דמוחקר
מעשה נגופו ומשניין ליה שלל
לאולווי: **הלכה בר"ע.** הא
דלא פריך הלכתא למשימא מפורש
(נ"פ ד' מיתות קטגורין) (דף נ"א):
וצריכא דאי אשמעינן כו'.
אכרזי
צריכותא אמאי איצטרך למיפק
במריהו כ"ע דאי דא"ר עקיבא הוה
ליה לאכרזי היא דפרק שמי הלחם
(מנחות דף ט.) בני מצית כהן גדול
דמסקין התם כלל א"ר עקיבא כו' (ז):
אבל מילא שנברתו עליה י"ג
בריות אימא הדיחיה.
תימה מה מועיל מה שנברתו עליה
י"ג בריות הא איכא קרא בנפי
נפשיה למכשירין דפ"י לעיל ונראה
לרש"י אפרש דאי לאו דפסק רב
יהודה כ"ע בני מילה ה"א דקבירא
ליה בכל מקום כ"י אליעזר וגבי פסח
דפסק כ"ע היינו להחמיר מדרבנן
שלא יכו מכשירין דחזין שנת אכל גבי
מילה דנכרתו עליה י"ג בריות לא:
לא

וכל שצריך נדחה כו'. והכי פירושא נדחה דר' אליעזר
(א) לא רמיא חיובא דפסח אטמא מת שביעי שלו הווליא ולא שני
ואע"פ רמיא חיובא ואע"פ דלא חיי ומשום דלא דמיא מצות
הואה למצות מילה דמצות הואה כדי לעשות פסח לא רמיא אצבור
שהרי מותרין לעשות בטומאה אע"פ
שיטלין לטיהר דקסבר רבי אליעזר
אין שוחטין וזקיין על ידו טמא שרין
שלא טביל ואף על פי שראוי לערב וכן
על טמא מת שחל שביעי שלו להיות
נעבד הפסח שראוי נמי לערב וטמא
שרין נקט משום דפלוגמא גביה הוא
בפ"י האשה (הקטן ז'): וכו' דקא סבר
אין שוחטין וזקיין על היחד אלא
נדחה לשני על כרחיך ציבור עושין
בטומאה אס יצאו דכל שצריך נדחה
ציבור עושין בטומאה דכתיב) איש איש
נדחה ואין ציבור נדחין אלמלא לא
רמיא מצות הואה דפסח אצבור
ומילתא דלמיה ציבור ליתיה ביחוד
דמצות פסח יחד לכל ישראל נאמרה
אכל עריות שלא נדחה אלא ציבור
ולא הותרו לעשות פסח ערלים ואינו
כולהו ציבור ערלים אמרי' להו קומי
מהולו יחד נמי אמרין ליה בחול קום
מהול והואה לציבור (ו) לא אמרי' להו
קומי אלו: ישיב נמי. לא רמיא
חובה עליה להיות וכו' דלא רמיא
עליה לא ניתנה שנת לדמות אלה.
אכל אי הוה סבירא ליה כמאן דלמך
שוחטין וזקיין על טמא שרין כיון
דלא קרינא ביה איש נדחה לא הוה
קרינא נמי אין ציבור נדחין למישריניהו
לעשות בטומאה אלא אמרין להי
קומי אלו ומדרמי' הואה אצבור הוה
רמיא נמי אידיד כדי להמירו בצלמיה
ודמיא שנת: **אמר ליה.** התם האי
דלמיה ביחוד משום דעבוד ציבור
ברשאון הוא וחי לא עבוד ציבור
ברשאון כגון רוב ציבור וזינין דלא
הותרה טומאת רוב ציבור ומישטין
טמאי ממסין אין עושין לא את הראשון
ולא את השני: **ערל וטמא שרין ושאר.**
הדומין לו כגון כל טמאי טומאת ערב
שראויין ליתקן וכגון טמא מת שחל
שביעי שלו נעבד הפסח: **מדקא**
מיהדר אטמא שרין. לאיתויי מקרא
מירא שמע מינה סבירא ליה להאי
תנא אין שוחטין וזקיין על טמא שרין
דאי סבירא ליה שוחטין וזקיין עליו
למה לי לאהדורי עליה מקרא מירא
למיוביה ממילא הוא עומד ככרת
שהרי הוא כטהור גמור שראוי לעשות

פסחו על ידי שליח בעורה דכי פטר קרא מכרת הנך דלא יכלו לעשות פסח אלא ודאי אין שוחטין וזקיין עליו סבירא ליה
ואפילו הכי מתיבין ליה כרת משום דיכול לטבול וליתקן משהגיע זמן שמיטה ואף על פי דציבור כי האי גוונא לא אמרין להי זילן טבולו
דכין דיחיד נדחה ציבור עבדי בטומאה: **אלא אמר רבא.** אי הוה סבירא ליה אין שוחטין דמעכבא ליה הואתו משמיעת פסחו ודאי דמיא
שנת לרי' אליעזר אע"פ דליה ציבור אלא קסבר שוחטין וזקיין הלכך הואה למאי אמאי לאכילה דהא לא מעכבא לה לשמיטה וליריקה:
איכילת פסחים לא מעכבא. והא דכתיב (שמות יג) איש לפי אכלו למצוה: **אס כן.** דטמא מת שחל שביעי שלו נעבד הפסח בשנת שוחטין
וזקיין עליו ואע"פ שאין סופו להיות היס: **נמלא פסח ונשחט שלא לאולווי.** ותנן בחדק פירקא (לעיל דף ס"ה.) שחטו שלא לאולווי
פסח: **א"ר עקיבא כל מלאכה שאפשר לה לעשות מערב שבת.** כגון הבאתו מחוץ לתחום ותחית יבלתו: **ותנן נמי גבי**
מילה: וצריכא. לרבי לאשמעינן הלכה כרבי עקיבא בתרייהו: מילה שלש עשרה בריות נאמרו בה באתה פרשה שנאמרה לאברהם
(בראשית ח): **דליכא כרת.** לכו ביום אס ימול לתמר: **בתנ"ג אימסי מביאין עמו חגיגה.** בגמרא עיי' מאי תנא לעיל דקתני חגיגה:
עמו. עם הפסח כצרכיה עשר בניסן כדילף בגמרא: **בזמן ששם כחול ונעטרה.** דלף על גב דפסח דמי שנת וטומאה חגיגה לא דמיא
(ט) שנת: **וכמועט.** שהיה הפסח מועט לאכלת בני החצורה ואולוין החגיגה תחלה כדי שיהא פסח גמור שביעתן ויתחשב להן אכילה:
במרוצה. שהיתה חצורה מועטת ודי להם פסח לצד: **מן הלאן ומן הכקר כו'.** מה שאין כן בפסח שאינו צא מן הכקר ולא מן הנקבות:
בתנ"ג תנא הכרעו כו' וקאמר נמי כהן סיפא אימסי מביאין כו'. ואשמעינן דחגיגה נמי לא דמיא שנת אפילו שחיתה דליה:
על

(א) לתקן ע"ה: (ב) שנת
דף קל"ג. (ג) מנחת ע"ב
ז': ימות דף ט'. (ד) שכתב
קל"ג. (ה) הוה וצריכא
לר"ג. (ו) לעיל ס"ה:
(ז) ומינה ת. (ח) ומנדר
ט. (י) ושיך למשנה דלעיל
דף ט"ג. (כ) ו' ע"י מירא
ד"ה בחולין. (כ"א) כ"י ח"ט:
(כ"ב) ו' ע"י מ"ש
תוס' שנת קל"ג. ד"ה ותנן
נמי ישיב על קוסיא ז'
וכ"כ במחש' דף מה. ד"ה
הלכתא וע"י תוס' יומת ל'
ד"ה הלכה. (ל) והלכתא
ד"ה לא בני מתיבין
דלשמעין כלל דוכי מאי
דמי שחט קר סבנו תוס'
מנחות שנת דף נ"ג לל
וע"י תוס' סנהדרין ז':
ד"ה תמלא.

תורה אור השלם

1. והאיש אשר הוא
טהור וברוך לא יהיה
ותדל לעשות הפסח
ונתיבתה הנפש הדואה
מעיטיה כי סרבו י' לא
הקריב בפעור חטאו
ישא האיש הזה:
כסדר ט"ז

הגהות הב"ח

(א) נמי לא מהיל ועבד
פסחא ענין כרת:
(ב) עם פתני' דלא חזיא
רמיא חיובא עבדי:
(ג) ר"י ד"ה ימול אצבור
וסי' דלא אמרי' וסי':
(ד) בא"ד והואה לצבור
דלא:

גליון הש"ס

פתנ"ג ובזמן שהיא בא
בשבת עין ע"ז דף ג'
ע"פ תוס' ד"ה יבא נלמד:

מוסף רש"י

אכילת פסחים לא
מעכבא. כפרה עשינן
לקחנא טהור. וצריכא
למימד בתרייהו הלכה
כ"ע דמכשירין לא דמי
נעבד קל"ג. דליכא כרת.
מילה שחטה לילכ כרת,
דקטן לאו כן עושין אלא
ואזנה לא מתיבין עליה
כרת וטמא.

רבינו הנגאל

אמר ר' עקיבא כל מלאכה
שאפשר לעשות מערב
שבת אינה רוחה את השבת
שיחטה הוואל ואי איפשר
לעשותה מערב שבת דוחה
שבת בארבעה עשר יום
בין הערביים שיחטת פסח
דוחה השבת. וכן אמר
ר' עקיבא לעינין (שעילה)
[מילה] הוואל ואי איפשר
למולו בערב שבת ותיבין
וביום השמיני מילה דוחה
שבת. ובתרווייהו אמר רב
יהודה אמר שמואל הלכה
כו' עקיבא. וצריכא דאי
אשמעינן גבי מילה [וכו']
פתנ"ג אימסי מביאין עמו
חגיגה. אקשינן מאן טמא
דקתני אימסי. וסריקין

אידיד דתנא הללו דאין דחזין השבת בעי למייתני נמי חגיגה דלא דמי שחט כוחיה וכו' ודעי' למיתני חגיגה בתחילת ותני אימסי.
כיון דתנן דחגיגת י"ד לא דמי ולא שבת ולא טומאה ש"פ דלאו חובה סמאורייתא היא. לפיכך אינה רוחה לא שבת ולא טומאה.

(א) ובג"ה אכל נחלה וחי כילה לטימא טמאין לא מדין ערלי מתיבין מ"י אלא מתיבין הכי.